

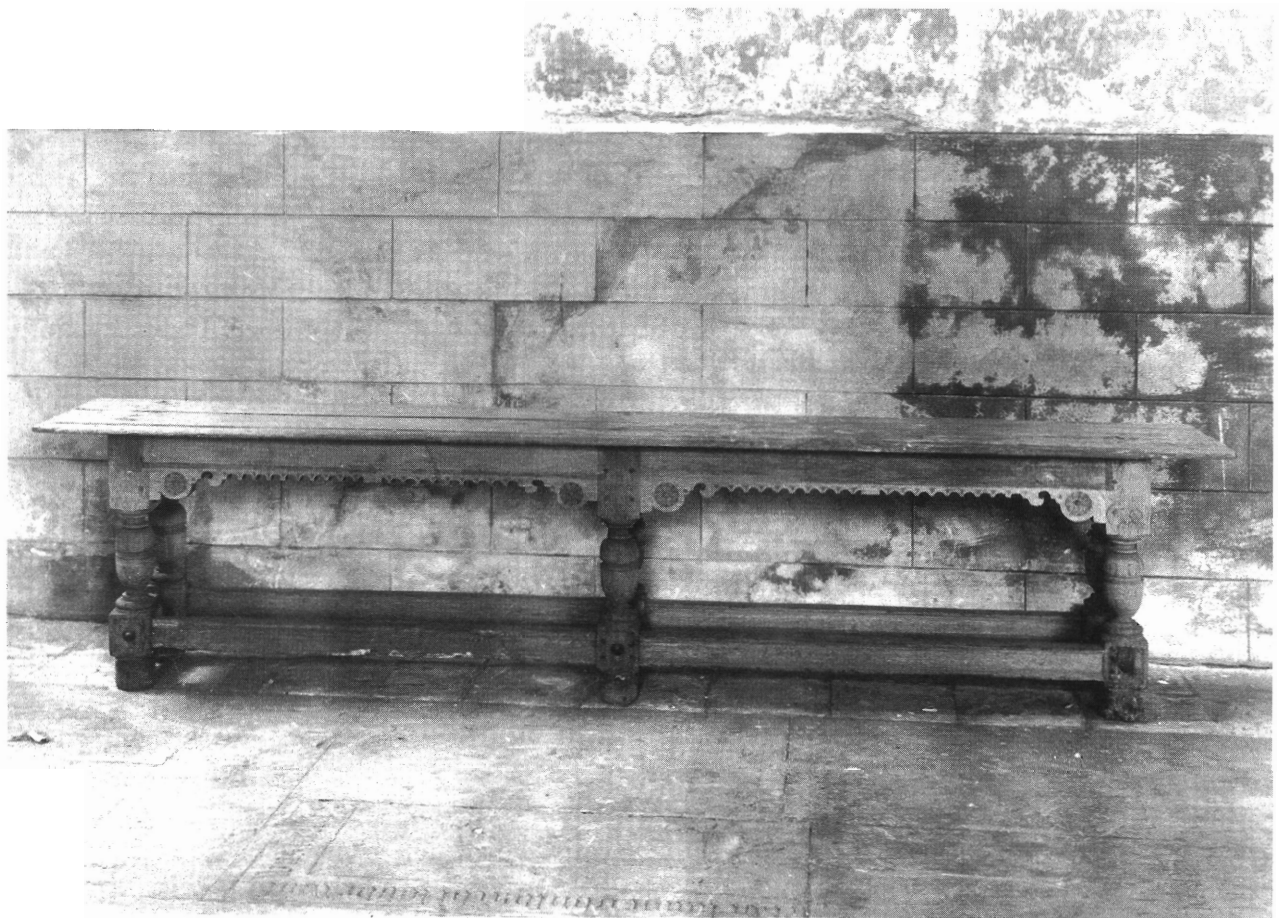
DE MILLEGEMVRIEND

8e jaargang, nr.6
december 1995

MEDEDELINGSBLAD VAN DE
V.Z.W. MILLEGEMVRIENDEN

*Verantw. uitgever: F.Schelfhout,
Herentalsebaan 85, 2520 RANST, tel. 03/353.17.70.
Bankrekening MILLEGEMVRIENDEN-Ranst: 733-1311310-94*

Zalig Kerstfeest

en

Voorspoedig Nieuwjaar !

Laten we even rusten bij dit laatste nummer . . .

We bedoelen *"het laatste nummer van de achtste jaargang van ons mededelingsblad van de Millegemvrienden"*. . . want we hopen ook volgend jaar – om de twee maanden – met ons blaadje via uw brievenbus in uw huiskamer te verschijnen. Tenminste als al onze abonnee-menten bijtijds hun abonnementsbijdrage aan ons bezorgen.

Dat kan gebeuren via bijgevoegd overschrijvingsformulier waarmee u ons **250,- belgische franken** kunt laten worden.

Of anders bezorgt u aan een van onze bestuursleden of medewerkers dezelfde som en voegt daarbij een briefje met uw naam en adres. Dan bent u weerom voor een jaar gerust ... en onze penningmeester ook, die kan dan onze drukker (die steeds verzorgd werk levert) betalen. Want koken kost geld en bij ons weten heeft die penningmeester van de Millegemvrienden tot hertoe nog geen steekpenningen of zwart geld ontvangen en dus heeft het bestuur ook nog geen opdracht hoeven te geven om dat eventueel te verbranden.

Mensen die ver af wonen en De Millegemvriend per post ontvangen hebben al gemerkt dat we per nummer 16 frank postzegel moeten kleven en de Minister van Posterijen denkt er aan dit bedrag nog te verhogen. Mischien daarvoor – indien mogelijk – een extra bijdrage, dank u.

. . . en over rusten gesproken

De meeste van onze lezers herinneren zich de bank niet meer die op de voorpagina staat of hebben ze nooit gekend.

Het archief van het A.C.L. te Brussel bewaart er een foto van – onder het nummer B. 91463 '45 – in haar verzameling foto's over Ranst en Millegem. Dit betekent dat de foto genomen is in 1945. De bank stond destijds in het kerkje van Millegem tegen de linker zijmuur van de kerk die toen ondanks de cement-bezetting toch last scheen te hebben van het vocht. De bank werd door het A.C.L. gedateerd als eerste helft van de 17de eeuw en was vervaardigd in eik.

We zeggen "was vervaardigd", want dit meubel bleek bij de restauratie van de kerk in 1966 te "vermolmd" geacht en is samen met andere stukken op de brandstapel gegaan. Men kan zeggen helaas.

Hoe zulke bank in de kerk van Millegem gekomen is weten we niet echt. Was het misschien een aflatertje uit een rijke Millegemse hoeve of kwam ze van een van de twee adellijke kastelen die Ranst telde ? Wie zal het zeggen. Naar onze mening moeten er ook nog andere banken in het kerkje gestaan hebben, want het verhaal dat Jan Wouters ons vertelde – nu twaalf jaar geleden in het boek "Lief Millegem" – waarbij hij zijn belevenis beschrijft die hij meemaakte in 1931 in het kerkje van Millegem, daar spreekt Jan ook van een bank. We laten dus Jan Wouters nog eens aan het woord :

" Het kerkje leefde.

Een andere zomer, toen ik nog eens naar Millegem fietste, was er een grafmaker links van het kerkje een put aan het graven. Hij stond er al wel ne meter diep in en stootte met zijn schup op gebeente van oud-Millegemnaren. Op een ogenblik haalde hij zelfs een hele schedel boven en begon erover te filosoferen. Het leek wel de grafdelver uit Hamlet, eigenlijk was hij van Viersel, maar zijn beschouwingen waren ook niet mis. Het graf was bestemd voor een boerin die daar wou begraven worden. Later is haar man naast haar ter aarde besteld.

Die begrafenis wou ik niet missen – dan zou ik het kerkje eens tot leven zien komen – dat was 's anderendaags reeds. Ik zorgde ervoor om goed op tijd te zijn. De boer van de nieuwe boerderij bij de kerk luidde de klok en het volk kwam al af. Ik klom naar het "doksaal" want het koren stond weer hoog en van daar boven, door het venster, kon men de hoeve zien staan en ja, langs de smalle weg, een karrespoor eigenlijk, naderde traag de droeve stoet. Men zag nauwelijks de hoofden der dragers, alsof de kist over de toppen van de gouden wuivende korenhalmen naar de kerk toe schoof. Als een bootje op een gouden zee, dat zicht vergeet ik nooit !

Maar zo poëtisch als het begon, zo eindigde het niet. Terwijl de stoet rond de haag van het kerkhof draaide, was ik vlug naar beneden gekomen om van buiten af het gebeuren te beleven. Waardig, ja plechtig, werd de kist naar binnen gedragen door bevriende boeren met gezonde ontblote "koppen". Langs de poort onder de toren, na de familie, liep de kerk helemaal vol met het volk dat eerbiedig buiten was blijven staan.

*Als laatste deelnemer kwam er nog een fietser afgebold, hij droeg bruin-leren "getten". De fietser plaatste zijn machine tegen de toren en volgde de stoet naar binnen. Hij ging recht naar de rechterhoek van de kerk. Al diegene die van achter recht stonden lieten hem eerbiedig door, want het bleek de baron van Ranst (1) te zijn, die misschien afscheid kwam nemen van zijn pachteres ? **Rechts, achteraan in de kerk stond een bank.** De vier boeren die erop zaten schoten allen gelijk recht, die van uiterst links ging ne stap opzij en duidde de baron aan dat deze mocht zitten. De baron zette zich direkt neer, maar daar de drie andere zitters nog recht stonden, kantelde de bank. De baron viel met zijn "getten" naar omhoog en kreeg de bank tegen zijn hoofd. De boeren hielpen hem rap recht en gingen dan maar schoon gelijk zitten. De aanwezigen hadden de slag gehoord, maar diegenen die de baron het ondersteboven hadden zien liggen konden hun lach niet bedwingen. Als de ene uitgelachen was, begon er weer een andere te giechelen. Ja, de stemming was er niet meer. Baron "van den Berg" was eerder baron "van de Put" geworden, hij ging met een rood oor ten offer. De boeren konden nog met moeite hun kaars stilhouden van het lachen, de kaars van de baron bibberde niet. Hij was het laatst gekomen, maar is wel het eerst weggegaan.*

Toen heb ik dit kerkje zien leven ! "

(1) Indien dit werkelijk de "baron" was zou dit Baron Gaston Marie Joseph Vincent de Gilman de Zevenbergen (° 1865, + 1934) geweest zijn, deze was gemeenteraadslid te Ranst. Een zuster van deze baron was Valentina Maria Gabriella Antonia (° 1858, + 1945) die gehuwd was met Jozef Nicolaas Van den Berghe (+ Duffel 1917). Valentina woonde na haar huwelijk in Duffel, verstoten door haar familie omdat zij met een niet-adellijke man was gehuwd. In 1934 komt Valentina (Douairière Van den Berghe) vanuit Booischot met haar twee kinderen terug naar het kasteel Zevenbergen in Ranst. Haar zoon, Gaston Van den Berghe, oudstrijder-oorlogsinvalidede, ongehuwd, was de laatste afstammeling van het geslacht de Gilman. Hij overleed in 1952 en liet het domein Zevenbergen na aan de Zusters Norbertienen (Convent van Bethlehem) uit Duffel.

Gaston Van den Berghe, geboren in Duffel, had daar het grootste deel van zijn – toen eerder arme – leven doorgebracht. Hij kende vele mensen in Duffel en vele mensen in Duffel kenden Gaston, die men daar ook wel (ten onrechte) "baron" noemde. Ook Jan Wouters had "het baronneke" gekend en noemde daarom in zijn verhaal van de baron in Millegemkerk in de jaren 1930 of 1931: "baron van den Berg".

Mischien voor onze *jongere lezers* een toelichting bij dit verhaal : bij een begrafenis werd zoals thans de lijkstaf vooraan in de kerk geplaatst. Tijdens de offergang stonden een of twee personen met een aantal brandende kaarsen vóór de kist. De mensen die "ten offeren gingen" kregen bij het voorbijgaan van de kist een brandende kaars in de hand en gingen zo met deze kaars langs de kist naar de priester toe om de pateen te kussen en kwamen langs de andere kant van het lijk terug en gaven de brandende kaars weer terug voor een volgende.

En voor de *oudere lezers* : misschien kent u ook wel een verhaal over het vroegere-Millegem, de kerk of de omgeving en zijn bewoners. Schrijf het eens op papier, het mag als verhaal ge-

schreven zijn of in losse zinnen, we breien het dan wel aaneen. Of vertel het ons zodat we het hier voor de nieuwere Millegemnaren kunnen brengen. En hebt u oude foto's van Millegem of zijn kerk : een seintje en we komen... natuurlijk kopiëren we die en het origineel wordt u terug bezorgd. We kunnen het niet uit onze duim zuigen, help ons een beetje. Iemand belooft ons iets over de bodem van Millegem en zijn verhevenheid te bezorgen en een ander iemand gaat ons vertellen over het hoogtemerkteken aan de toren. Wie volgt ?

De laatkomers hadden weer geen stoel meer in ons kerkje

Het gebeurde in het jaar Onzes Heren 1995 op de zesentwintigsten dag der maand november. De traditie van de jaarlijkse **Sint-Elooviering** in en rond Millegemkerk geraakt stilaan tot ver buiten de grenzen van ons gehucht en dorp bekend. Als het weer dan ook nog meevalt is het helemaal *vollen bak*. Een "mis-met-twee-heren" ter ere van de patroon van metaalbewerkers en landbouwers. Die twee heren dat waren, zoals in ons vorig nummer aangekondigd : E.H. J.Smets, Diocesaan Proost der Sociale werken van het A.C.V., die ondertussen ook niet meer de weg naar Millegem moet vragen en jaarlijks – met Sint-Elooi-allures en zijn glanzend-zegenende-hamer – de talrijk opgekomen mensen, paarden en tractoren het beste toewenst. Hij wordt daarin bijgestaan door de Rector van Millegem, die we dit jaar zullen vieren omdat hij reeds vijfentwintig jaren het parcours inoefent tussen Lier en Millegem. Maar over die viering vertellen we later nog wel als de winter achter de rug is.

Door de volle kerk en dus ook de velen die achteraan noodgedwongen moesten rechtstaan, werden de houtblazers van de Koninklijke Harmonie 'De Eendracht' o.l.v. Luc Versavel geapprecieerd om hun stijlvolle opulsteren van de misviering. Die mannen van Wommelgem mogen gerust nog naar Millegem terugkeren.

Toen na de mis de eerste paarden reeds aan het kerkje verschenen waren de laatste tractoren zich nog een weg aan het banen door de Profetstraat van waaruit zij langs "den eikenboom" en de Groenenbroekstraat brommend door de velden naar het kerkje reden. Voor die keer mag dat allemaal, maar zo'n drukte op Millegem voor elke dag, dat zou van het goede te veel zijn !

Nog over een volle kerk

Als je in "ONS PAROCHIEBLAD RANST", je weet wel die wekelijkse collega van ons twee-maandelijks blaadje, onder de titel " O.-L.-VROUW MILLEGEM " leest : 'Zaterdag 2 december : 18 u. Uit dankbaarheid.', dan sta je daar niet zo onmiddellijk bij stil. Maar als je dan verder leest onder de titel "JUBILEUM" dan valt uwe frank. Want dan verneem je : *'Op 29 november 1945 traden Jos Van Giel en Leonie De Cat in het huwelijk. In alle stilte laten ze in Millegem op zaterdag 2 december om 18 uur een mis opdragen uit dankbaarheid. Samen met hen willen we de Heer danken om al het goede dat zij van Hem mochten ontvangen. En we hopen dat ze nog vele jaren kunnen genieten van het bij-elkaar-zijn. We wensen hen van harte proficiat !'*

Jos en Leonie wonen in de Processieweg en wensten hun jubileumfeest *in alle stilte*, met andere woorden in beperkte familiekring te vieren. Natuurlijk zou er een dankmis komen en men koos dan maar voor Millegem tijdens de gewone zaterdagse-eucharistieviering. Pastoor Fierens kwam hiervoor de mis lezen en de familie had het Ceciliakoor uit Ranst o.l.v. onze rector Belmans gevraagd voor de zang. Daar in het hoekje voor het orgel, daar hebben ze nog gestaan die van het Cecilia-koor; we hebben hun reeds meermaals in Millegem gehoord, ze mogen nog meer komen ! Ook jubilarissen van 'buiten Millegem', kom gerust naar ons kerkje. Natuurlijk is iedereen steeds welkom op de wekelijkse misvieringen : zaterdag om 18 uur en zondag om 9.30 uur.

De gemeenteraad beslist om de dringende herstellingen aan de kapel van Millegem te doen uitvoeren . . !

Dit gebeurde **75 jaar geleden**, in het gemeenteraadsverslag van **6 oktober 1920** konden we hierover het volgende lezen :

"Onderhoud Kapel Millegem.

Tegenwoordig de Heeren : John Van den Eynde Burgemeester-Voorzitter. Baron de Gilman, Jos Pittoors, Jacques Jennes en Louis Van Ballaer, Raadsleden. Sylvain Verhaert, Secretaris.

De Gemeenteraad van Ranst;

Gezien het verslag van den Heer Provinciale Bouwmeester Sel, in dato van 9 September laatst waarbij deze den toestand van verval der oude kapel van Milleghem onder Ranst doet kennen. Dat deze kapel een waar kunst karakter heeft. Dat dit gebouw in den "Inventaris van het Provinciaal Komiteit van Monumenten voorkomt"

Overwegende dat het Kerkfabriek van Ranst niet over voldoende middelen beschikt om de dringende herstellingen van onderhoud aan de kapel uit te voeren. Dat indien nog langer gewacht wordt de noodige voorziene werken in boven gemeld aangehaald uit te voeren, de Kapel een oud kunst gebouw in volkomen staat van verval zal komen.

Besluit :

De bestendige Deputatie te verzoeken de Kerk van Milleghem (Ranst) als monument te willen doen aanvaarden en de noodige toelage te willen verleen voor haren onderhoud, alsook de gemeente te machtigen voor bovengemelde onderhoud een Krediet van Frs. 25.000 te mogen toestaan."

Daarmee was de kous niet af en het duurde nog tot **1926** vooraleer met de eigenlijke (grondige) restauratie kon begonnen worden. We hebben daarover uitvoerig verteld in "De Millegem-vriend" van 1990 in de nummers van februari, april en juni. De administratieve molen maalde toen ook langzaam en de gemeentelijke financiën stonden er vlak na de wereldoorlog 1914-18 ook niet zo schitterend voor. Dit illustreert een ander item uit het zelfde gemeenteraadsverslag van toen :

"Onderhoud landbouwwegen :

Overwegende dat de landbouwwegen der gemeente zich in zeer slechten staat van onderhoud bevinden, daar het sedert 1914 niet meer mogelijk geweest is deze met kiezel te beladen. Dat het noodzakelijk is zonder verder uitstel tot het opmaken dezer wegen over te gaan ten einde te beletten dat ze tot een volkomen staat van verval geraken.

Besluit :

De landbouwwegen der gemeente n° 8, 2 deel en n° 7 deel en dezes zoomwegen volkomen te herstellen en de bestendige Deputatie te verzoeken eene toelage te willen verleen in de buitengewone uitgaven welke deze herstellingswerken zullen vergen."

Op **18 juni 1921** komen de "**Herstellingswerken Kerk Milleghem**" terug op de agenda van de gemeenteraad :

"De Gemeenteraad neemt kennis van het schrijven in dato van 20 December laatst waarbij de Koninklijke Commissie van Monumenten de oude kapel van Milleghem als monument van 3de klas aanvaardt, alsook van het advies van den Heer Provincialen

bouwmeester welke dringende herstellingswerken aan de kapel noodig acht. Daar volgens het opgemaakt bestek de herstellingswerken 29871 franken bedragen is den gemeenteraad van gevoelen dat zulke som niet uitsluitelijk door de gemeente kas mag betaald worden en drukt den wensch uit dat de Koninklijke Commissie van Monumenten het bedrag der voorziene uitgaven op zich zou nemen."

Alles draait om geld, het hebben of niet hebben, of liever de keuze waaraan het geld dat men heeft zal besteed worden. Dat is nu nog zo... en toen op **26 maart 1922** besluit de gemeenteraad : *"Daar de gemeente niet over de noodige gelden beschikt kan de gemeente niet tusschen komen in de herstellingswerken voorgeschreven aan de kapel van Millegem door de Commissie van Monumenten."* Dus pech voor Millegem ! Maar niet alleen voor Millegem want die zelfde gemeenteraad beslist ook :

"Eene aanvraag ten einde toelage te bekomen tot het oprichten van eene openbare boekerij wordt verworpen." En ook nog : *"Het bouwen eener nieuwe jongensschool wordt verworpen daar de geldmiddelen der gemeente ontoereikend zijn."*

Toch komt men wel eens tot ander inzicht, want op **6 september 1922** lezen we : *"De Gemeenteraad richt eene gemeentelijke boekerij in en verleend eene jaarlijksche toelage van 300 franken."*

Ook komt er licht in de zaak Millegem want op **23 mei 1923** besluit de gemeenteraad :

"Herstellingswerken Kapel Millegem.

Gezien het schrijven van den Heer Gouverneur waarbij deze aandrings op de hoogst noodige herstellingswerken der Kapel van Millegem en ons een toelage van de Provincie verzekerd van 1/5 der kosten van herstel.

De gemeenteraad eens zijnde met de noodwendigheid dezer herstelling, doet het voorstel aan de Kerkfabriek 2/5 in de herstellingskosten bij te dragen op voorwaarde dat deze instelling ook 2/5 zou bijdragen."

Maar dezelfde raadszitting getuigt dat de gemeentevaders "zuinig" blijven omspringen met de belastingscenten, want *"De gemeenteraad verwerpt eene aanvraag der Maatschappij "De Snelle vlucht" voor het geven van een duivenprijkskamp. Dit uit rede van bezuinigingen."* Pech ditmaal voor de duivenmelkers.

Vermelden we nog dat de nieuwe jongensschool er dan toch door gekomen is in 1925 en, zoals we reeds zegden, de herstelling van de kerk van Millegem in 1926 een aanvang nam.

Hoe staan we er thans, 75 jaar later, voor ? ?

Reeds in 1982 werd de noodzaak ingezien om de kerk van Millegem grondig te restaureren, daar bij de restauratie in 1966 er wel hier en daar wat over het hoofd werd gezien. Er werd door Architect Gevers een dossier samengesteld dat helaas om allerlei redenen in het dak is blijven steken. De toestand van het kerkje verbeterde er natuurlijk niet op door nog jaren te wachten en het gemeentebestuur van Ranst liet daarom, in 1990, een gedeelte van dit dossier uitvoeren als *hoogdringende instandhoudingswerken* om de grootste schade te beperken. Daardoor konden de Millegemvrienden, nadat de buitenmuren droog werden gemaakt, met het schilderen van de binnenkant van het kerkje beginnen. Er blijven echter nog een aantal dringende punten over, dit zijn onder andere :

- de slechte toestand der elektrische leidingen
- de aantasting van het houtwerk in dak en toren, samen met de toegankelijkheid van dak en toren voor onderhoud
- de niet brandvrije opstelling van de stookketel in de bergplaats.

Namens De Millegemvrienden werd op 27 april 1995 een brief gestuurd naar het College van Burgemeester en Schepenen om hun aandacht te vestigen op bovenvermelde punten. Wij ontvingen hierop nog geen antwoord, doch hopen dat zij zo spoedig mogelijk een oplossing voor dit probleem zoeken. Zodra we enig concreet nieuws van het College bekomen zullen wij u dit ook graag mededelen.

Bij de inleiding hebben wij laten zien hoe het er 75 jaar geleden aan toeging, dat was in een periode vlak na de oorlog 1914-18. Er kan wel enige vergelijking gemaakt worden. We vertelden dat toen de wegen aan dringende herstellingen toewaren, er moest een nieuwe school gebouwd worden en men wou een boekerij inrichten. Allemaal dingen die na drie-kwart-eeuw nog steeds te herkennen zijn. De heraanleg van de Herentalsebaan is thans voltooid, de nieuwe jongensschool in Ranst is reeds enige tijd in gebruik en er is ook werk gemaakt van een nieuwe bibliotheek met uitleenposten in de deelgemeenten.

De gemeente Ranst is de laatste jaren ook niet blijven stilstaan met de monumentenzorg. Tien jaar geleden werd de kerk van Broechem grondig gerestaureerd, dat lag sedert de fusie het dichtst bij het gemeentehuis en men moest toch ergens beginnen. Men had wel vier jaar voordien de Sint-Gummaruskapel in Emblem in een nieuw kleedje gestoken en voor verval gered. Twee jaar geleden zagen we met voldoening stellingen rond de toren van de kerk van Oelegem verschijnen en we werden blij verrast tijdens de laatste open monumentendag dat de Allierse kapel volledig in een nieuw kleedje was gestoken. We moeten toegeven dat de Allierse kapel er nog een pak erger aan toe was dan onze kerk van Millegem.

We vingen geruchten op dat ook de Pancratius-kerk te Ranst, binnen afzienbare tijd zoals dat heet, een broodnodige opknapbeurt zal ondergaan. Zo denken we dat stilaan het kerkje van Millegem de eerste in de rij van aanschuivenden staat om de nodige aandacht van ons gemeentebestuur te krijgen. Wie heeft daar wat te vertellen en geeft ons dossier een duwtje ?

Wij herdenken de lezers die ons het voorbije jaar ontvielen. Aan de familieleden bieden wij onze kristelijke deelneming aan.

Gaston Frans Joanna VAN DEN BERGH, echtgenoot van Irène Van Rossom,
woonde te Duffel.

Geboren te Lier 14.4.1924 en overleden te Duffel 27.10.1994.

Gaston was beiaardier en bracht voor ons een bijdrage over de klokken van Ranst die we met enkele aanvullingen in "De Millegemvriend" van december 1990 en februari 1991 publiceerden. We hadden in december vorig jaar zijn overlijden nog niet vernomen.

Theresia "Maria" RAES, weduwe van Constant Cami,
woonde in de Sint-Antoniussstraat 17.

Zij was de dochter van Fredericus en Anna Cath. Scheltjens.

Geboren te Hoboken 23.2.1901 en overleden te Lier 9.5.1995.

We brachten in "De Millegemvriend" van april 1992 een foto van haar en haar gezin. De familie Cami-Raes was steeds betrokken bij al wat rond en in ons kerkje gebeurde.

Mathilda Maria Josephina VAN DE VLOET, weduwe van Jos Dillen,
woonde vroeger op de Herentalsebaan 146.

Zij was de dochter van Alfons en Joanna Melania Van Bergen.

De laatste jaren verbleef zij te Wommelgem in het RVT Wommelgheem waar haar regelmatig "De Millegemvriend" bezorgd werd.

Op 20 november 1995 kwamen in de Kleuterschool een 20-tal medewerkers van de voorbije Millegemfeesten bijeen om nog eens na te praten over de feesten. Daarbij werd een video-opname getoond van de Millegemfeesten waarbij vooral nog eens kon gezien worden hoeveel zweet er werd gelaten tijdens de koers op rollen.

Carl De Boo vertelde over de uitzonderlijke kwaliteit van de muziek-concerten die deze winter gebracht worden naar aanleiding van de tiende reeks van deze concerten.

Er werden ook reeds enkele afspraken gemaakt voor de Sint-Antoniusviering op 21.1.1996.

Maandag 15 januari 1996

om 20 uur in de kleuterschool

JAARLIJKSE ALGEMENE LEDENVERGADERING

Jaarverslag over de werking in 1995.

Laatste voorbereiding Sint-Antoniusviering op 21.1.1996.

Wie er nog graag bij is en vlug kaarten bestelt, kan nog mee genieten van ons eerste concert op **zaterdag 13 januari 1996** in het kerkje van Millegem.

Het pianoduo Steven en Stijn KOLACNY

vierhandig klavier met werken van o.a. Brahms - Dvoràk

Toegangskaarten bij De Boo, tel. 485.58.11

SINT-ANTONIUSVIERING

Zondag 21 januari 1996

9.30 uur EUCHARISTIEVIERING

opgeleusterd door het K.V.L.V.-koor uit Boechout en Den Dries

**Na de Mis : verkoop per opbod van de offergaven
Tijdens de verkoop warme- en verwarmende dranken**

*Breng, zo mogelijk, uw offergaven mee naar het altaar
of bezorg deze vóór de Mis in het portaal*